

BIURO RADY MIEJSKIEJ W DĘBICY
Wpl. 25. 04. 2025
Nr

Projekt

z dnia 23 kwietnia 2025 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W DĘBICY**

z dnia 2025 r.

**w sprawie: Zmiany Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej oraz Ochrony Osób oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025-2030.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r.
o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.1465 z późn. zm.), art. 6
ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
(t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.1673), **Rada Miejska w Dębicy uchwala, co
następuje:**

§ 1. W uchwale nr XIV/140/2025 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 13 lutego
2025 r. zmienia się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025 -
2030, stanowiący załącznik do w/w uchwały, zwany dalej „Programem”
w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Dębica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dębicy

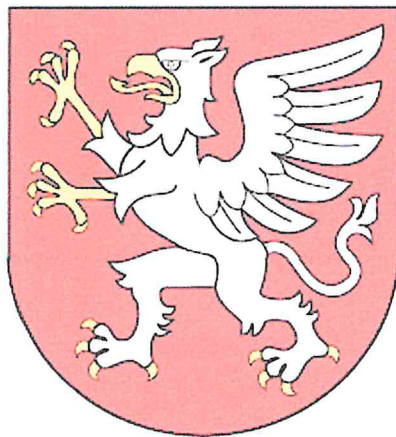
mgr inż. Mateusz Cebula

Z-ca DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dębicy
mgr Anna Sozańska

ZASTĘPCA BURMISTRZA
Małgorzata Rauch

BURMISTRZ
Mateusz Nutrzeba

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA
MIASTA DĘBICY NA LATA 2025 – 2030**

Dębica 2025 r.

Spis treści

Wprowadzenie	2
I. Założenia programu	3
II. Podstawy prawne działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej	4
III. Odbiorcy programu	6
IV. Zasoby Gminy Miasta Dębica w kontekście działań na rzecz osób dotkniętych przemocą domową	7
V. Definicja przemocy domowej	8
V.1 Kryteria przemocy domowej	8
V.2 Czynniki ryzyka przemocy domowej	9
V.3 Rodzaje przemocy i zachowania przemocowe	11
V.4 Fazy cyklu przemocy	13
V.5 Kryzys i interwencja kryzysowa	13
V.6 Zasoby instytucjonalne, możliwości wsparcia i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta Dębica	14
VI. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Miasta Dębica	17
VI.1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Miasto Dębica w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	17
VII. Analiza SWOT	26
VIII. Obszary, cele i zadania programu	29
IX. Finansowanie programu	44
X. Przewidywane rezultaty z realizacji programu	44
XI. Monitoring	46
XII. Ewaluacja	47
XIII. Zakończenie	48
Spis tabel i wykresów:	
Wykres nr 1: Niebieskie Karty zarejestrowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy na przestrzeni lat 2014–2024	19
Wykres nr 2: Niebieskie Karty założone przez uprawnione instytucje na przestrzeni lat 2012–2024	20
Wykres nr 3: Liczba kobiet, mężczyzn i dzieci poszkodowanych w wyniku przemocy domowej w okresie 2016–2024	22
Wykres nr 4: Liczba postępowań przygotowawczych i skierowanych do sądu w związku z przemocą domową w latach 2016 – 2023	25
Tabela nr 1: Liczba interwencji domowych i zatrzymanych sprawców przemocy domowej w latach 2016 – 2023	23
Tabela nr 2: Liczba skierowanych wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy w latach 2022 – 2024	26

WPROWADZENIE

Podstawą systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej – na szczeblu krajowym, samorządowym jak i gminnym – powinna być kompleksowa i skoordynowana działalność interdyscyplinarna ukierunkowana na diagnozowanie przyczyn przemocy i niwelowanie jej skutków.

Zdobyte kompetencje w realizacji własnych inicjatyw jak i te dotyczące stosowania zasad odpowiedzialnego partnerstwa i zintegrowanych działań podejmowanych na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc domową, potwierdzają, że interdyscyplinarna współpraca pozwala na efektywniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów, instrumentów oraz uprawnień poszczególnych służb i instytucji.

Wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. To w rodzinie, bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo oraz wpływał na kierunek jego rozwoju.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaliczać do kategorii zachowań negatywnych, niszczących o dużej szkodliwości społecznej. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią osób, rodzin i dla całego społeczeństwa. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinach, tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej jest priorytetowym zadaniem samorządu gminy.

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025 – 2030 jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Dębicy.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej i reagowania na nią.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy na terenie Miasta Dębica, przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej na przestrzeni lat 2011 – 2024, a także danych uzyskanych w ramach sprawozdawczości z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Dębica na lata 2011 – 2015 i 2016 – 2024.

Program ma charakter długofalowy, działania obejmują lata 2025 – 2030. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych ujęte w nim działania i zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, będą ewaluowane i uzupełniane w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Dębicy.

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań skierowanych nie tylko na jednostki doznające przemocy domowej, ale także na edukację oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową. Zaplanowano również propozycje realizacji zadań dla poszczególnych instytucji i organizacji pozarządowych z terenu Miasta Dębicy, gdyż o skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy decyduje aktywne włączenie się i koordynacja prac wszelkich służb, instytucji, podmiotów w tym organizacji pozarządowych, które mają potencjał i wpływ na zwalczanie tego negatywnego zjawiska społecznego. W efekcie możliwe stanie się również doskonalenie dotąd opracowanych procedur w celu ulepszenia systemu wsparcia i niesionej pomocy osobom doświadczającym domowej przemocy. Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej która określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

II. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383).
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 46 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 poz. 956).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
6. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023 r. poz. 1232 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49).
10. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725).
11. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917).
12. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.).

13. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 12).
14. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 959 z późn. zm.).
17. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. z 2023 poz. 1827).
18. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. z 2023 poz. 1158).
19. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. z 2023 poz. 1165).
20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. z 2023 poz. 1870)
21. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie (Dz. U. z 2023 poz. 1576).
22. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163).
23. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc

domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 poz. 1166).

24. Wytyczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lipca 2024 r. w sprawie wykonywania przez policjantów niektórych czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz w związku z wydawaniem nakazu i zakazu, zakazu zbliżania, zakazu kontaktowania lub zakazu wstępu.
25. Wytyczne Prokuratora Generalnego w sprawie zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej z dnia 9 sierpnia 2024 r.
26. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961, z późn. zm.).
27. Polska Deklaracja w sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie proklamowana w 1995 r.

Program jest spójny z:

- 1) Rządowy Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030,
- 2) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030,
- 3) Gminnym Programem Wspierania Rodziny Miasta Dębica na lata 2021–2023, 2024–2027
- 4) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022–2027,
- 5) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w gminie Dębica na lata 2022–2025.

III. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Dębicy, w tym:

- 1) osób zagrożonych przemocą domową,
 - 2) osób doświadczających przemocy domowej,
 - 3) osób stosujących przemoc domową,
 - 4) świadków przemocy domowej,
 - 5) osób i podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej,
- których obszarem działania jest Miasto Dębica.

IV. ZASOBY GMINY MIASTA DĘBICA W KONTEKŚCIE DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ

Potencjał Instytucjonalny:

1. Urząd Miejski w Dębicy
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy
4. Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej
5. Komenda Powiatowa Policji w Dębicy
6. Sąd Rejonowy w Dębicy
7. Prokuratura Rejonowa w Dębicy
8. Placówki oświatowo – wychowawcze
9. Placówki wsparcia dziennego
10. Szpital Powiatowy w Dębicy, w tym:
 - Oddział Psychiatryczny
 - Oddział Psychiatrii Diennej
11. Starostwo Powiatowe w Dębicy
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej z hostelem
13. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Dębicy
14. Dom Dziecka „Hanka” w Dębicy
15. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kościoły

Potencjał w sferze zasobów ludzkich:

Miasto Dębica dysponuje wysokim potencjałem w sferze zasobów ludzkich:

- 1) dobrze przygotowana, doskonaląca się grupa specjalistów udzielających wsparcia ofiarom i świadkom przemocy oraz sprawcom przemocy,
- 2) sprawnie funkcjonujący Miejski Zespół Interdyscyplinarny
- 3) gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej.

Wobec powyższego umożliwienie dalszego doskonalenia kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym przemocą domową powinno zajmować istotne miejsce w zadaniach programu.

V. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

Według definicji przyjętej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1673) przemoc domowa jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

V.1 Kryteria przemocy domowej

Intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc domową nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego oznaczanie celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania pełnej kontroli i władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonana, że wie co jest podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym posiada wyłączne prawo

Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna.

Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc domową narusza godność osoby doznającej przemocy, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)

Powodowanie cierpienia i szkód – osoby doznające przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych.

W wyniku wieloletniej przemocy domowej mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

V.2 Czynniki ryzyka przemocy domowej

Normy społeczne i kulturowe

Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. (...) Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności, co z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby, doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, osoby doznające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei osoby stosujące przemoc nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

Dziedziczenie wzorca przemocy

Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub przemocy tej doznają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów. Jednak uczeniu się i naśladowaniu podlega jedynie pewien rodzaj agresywnej relacji, a nie konkretne zachowanie, np. bicie w określony sposób lub określonym narzędziem.

Uzależnienie i nadużywanie alkoholu

Badania dowodzą, że większość osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wiele osób stosujących przemoc krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania.

Okolo 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo – skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

Środowisko społeczne

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno – ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. W badaniach przeprowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznej w 2005 r. Polacy wskazują brak pieniędzy jako główną przyczynę konfliktów w domu. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Powyższa definicja jest szersza w stosunku do przedstawionej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, co daje możliwość instytucjom pomagającym jeszcze większego spectrum pomocy dla osób uwięzanych w przemoc, a nie zamieszkujących razem.

Przez osobę doznającą przemocy domowej – należy przez to rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego – będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2., który jest również osobą doświadczającą przemocy domowej,
- wobec których jest stosowana przemoc domowa;

Przez osobę stosującą przemoc domową – należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2;

Świadkiem przemocy domowej – jest osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przemoc domowa może się objawiać w różnorodny sposób.

V.3 Rodzaje przemocy i zachowania przemocowe.

Przemoc gorąca to gwałtowny wybuch tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujący agresywne zachowania. Często przyczyny tych trudnych uczuć tkwią poza rodziną, np. powodują je konflikty w pracy. Nie mogąc sobie z nimi poradzić osoba stosująca przemoc odreagowuje je na członkach rodziny. Wie, że może sobie na takie zachowanie bezkarnie pozwolić.

Przemoc chłodna w przeciwieństwie do przemocy gorącej nie wiąże się z gwałtownymi emocjami i agresywnymi zachowaniami. Wydaje się, że sprawca przemocy jest spokojniejszy bądź bardziej się kontroluje. Przemoc chłodna przyjmuje także postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Osoba, która krzywdzi jest przekonana o słuszności swoich czynów, zawsze znajdzie dla nich usprawiedliwienie: „gdybym ich nie bił, to nie wyrosłyby na porządnym ludzi”, „to dla jej dobra, bo inaczej całkowicie się zmarnuje”, itp.

- **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia poprzez popychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie rękami i przedmiotami, parzenie, użycie broni i inne.
- **przemoc psychiczna, emocjonalna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu poprzez wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie przez odmowę uczuć, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, używanie wulgaryzmów, wzbudzanie lęku, przerażenia, bezradności, stosowanie gróźb i inne.
- **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności poprzez wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, przedmiotowe traktowanie, wykorzystywanie drugiego człowieka w celu uzyskania zaspokojenia seksualnego, sadystyczne formy współżycia seksualnego i inne.

- **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, odbieranie lub ograniczanie dostępu do środków finansowych lub dóbr materialnych, zmuszanie do przepisania majątku uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, i inne.
- **cyberprzemoc – przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej** – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie, robienie zdjęć lub rejestrowanie, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie filmów lub tekstów bez zgody, obrażających lub ośmieszających ofiarę. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Cyberprzemoc to – podobnie jak przemoc tradycyjna – regularne, podejmowane z premedytacją działanie wobec słabszego, który nie może się bronić.
- **inne formy przemocy – zaniedbanie** to naruszenie obowiązku opieki ze strony bliskich osób. Brak troski o zaspokojenie podstawowych potrzeb fizjologicznych, psychoemocjonalnych, społecznych, brak dostarczania dziecku bodźców niezbędnych do rozwoju, brak troski o zdrowie, brak pomocy w chorobie.

Wyżej wymienione formy przemocy często występują łącznie, pojawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach.

Przemoc domowa ma negatywne konsekwencje i jest przestępstwem z artykułu 207 Kodeksu Karnego. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Pomimo większej świadomości społecznej tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Najczęściej identyfikowanymi osobami doświadczającymi przemocy domowej są kobiety, dzieci oraz mężczyźni. Z badań prowadzonych przez Fundację Centrum Praw Kobiet co 40 sekund jakaś kobieta w Polsce doświadcza przemocy. 19% Polek doświadcza przemocy od obecnego lub byłego partnera. Ponad 400 kobiet rocznie umiera w Polsce w wyniku przemocy – jedne giną z rąk swoich oprawców, inne popełniają samobójstwo.

Badania przeprowadzone w 2020 roku przez Centrum Badania Opinii Społecznej wykazały, że przynajmniej co dziesiąty mężczyzna doświadczył jakiejś formy przemocy domowej.

Ustalenie dokładnego wskaźnika przemocy domowej ze strony kobiet wobec mężczyzn w Polsce jest utrudnione, głównie z powodu społecznych stereotypów oraz związanych z nimi barier psychologicznych.

Z danych opublikowanych przez fundację "Dajemy Dzieciom Siłę" wynika, iż 79% dzieci i nastolatków przynajmniej raz w swoim życiu doświadczyło przemocy, 32% dzieci doświadczyło przemocy ze strony bliskiej osoby dorosłej.

Ponadto niepokojącym faktem jest stwierdzenie, iż ryzyko przemocy wobec osób starszych rośnie z roku na rok. Z badań przeprowadzonych przez Światową Organizację Zdrowia WHO i Polską Akademię Nauk wśród osób starszych i niepełnosprawnych wynika, iż 43 % doświadczających przemocy domowej stanowią osoby w podeszłym wieku, 30 % osoby z niepełnosprawnościami.

Ciągły wzrost zjawiska przemocy domowej wymaga niezwłocznego podjęcia działań interdyscyplinarnych.

Przemoc domowa przybiera formy: przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, seksualnej, przemocy ekonomicznej, a także zaniedbania. Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Zjawisko przemocy jest problemem wieloaspektowym, złożonym mającym odległe skutki. Można je rozpatrywać w perspektywie prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Nie zatrzymana przemoc narasta, a badania wykazały, że osoby doświadczające przemocy przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu przemocy.

V. 4 Fazy cyklu przemocy

Przemoc można przedstawić jako swoisty cykl, w którym okresy jej stosowania przeplatają się z okresami spokoju tak zwany „miodowy miesiąc” – wtedy sprawca jest spokojny, opanowany, przeprasza. Z czasem okresy przemocy i spokoju są coraz krótsze. Osoba doświadczająca przemocy z czasem przyzwyczaja się do swojej sytuacji. Wie, że po miodowym miesiącu nastąpi wybuch – gwałtowne rozładowanie napięcia przez sprawcę – więc z czasem sama go prowokuje, po to, by jak najszybciej wywołać ten moment, kiedy przemoc na chwilę zniknie.

V.5 Kryzys i interwencja kryzysowa

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest kryzys i interwencja kryzysowa. Zapoznając się z teorią i praktyką interwencji kryzysowej, należy ustalić znaczenia takich terminów jak: kryzys i interwencja kryzysowa. Potocznie kryzys rozumie się jako okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian. W języku angielskim termin ten zawiera dodatkowo takie cechy

jak: nagłość, urazowość i negatywne przeżycia. Potoczne rozumienie interwencji kryzysowej oznacza włączanie się, wtrącanie się w jakąś sprawę; wywieranie wpływu na kogoś w jakiejś sprawie w celu uzyskania określonego efektu. Biorąc pod uwagę powyższe interwencja kryzysowa jest działaniem doraźnym, krótkoterminowym, zmierzającym do udzielenia natychmiastowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

V.6 Zasoby instytucjonalne, możliwości wsparcia i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta Dębica

Skutki przemocy domowej są zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe, czyli z odroczonymi w czasie konsekwencjami doświadczania urazów psychicznych i fizycznych przez ofiary. Celem przemocy jest wywarcie określonego wpływu na ofiarę, podporządkowanie jej i uzyskanie nad nią kontroli. Charakterystycznym dla samego zjawiska przemocy jest to, że zazwyczaj dochodzi do niej w sytuacji dysproporcji sił między sprawcą i ofiarą. Asymetria sił może dotyczyć nie tylko fizyczności, ale również sfery emocjonalnej, ekonomicznej, intelektualnej czy społecznej. Powiększa się tym bardziej, im dłużej trwa przemoc. Przemoc domowa odciska ślad w psychospołecznym funkcjonowaniu człowieka. Przeważnie sprawcami są osoby bliskie. Przemoc w otoczeniu sprawia, że osoba nią dotknięta żyje w ciągłym strachu, stresie, napięciu. Prowadzi do utraty pewności siebie, przyjmuje zachowania spełniające oczekiwania sprawcy, minimalizuje znaczenie aktów przemocy. Pomoc kierowana do osób doświadczających przemocy domowej powinna być od początku ukierunkowana na pełne wsparcie i wzmocnienie ich aktywności oraz samodzielności życiowej, a także na pracę nad minimalizowaniem potencjalnie niebezpiecznych konsekwencji, związanych z doświadczaniem przemocy, w tym bezrobocia, bezdomności, utraty zdrowia, przewlekłej wyuczonej bezradności, zaburzeń stresu pourazowego, uzależnienia od alkoholu lub środków odurzających. Brak odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego, rozproszenie podmiotów realizujących pomoc rodzinom uwikłanym w problem przemocy, brak jasnych mechanizmów współpracy służb i instytucji na poziomie gminnym i powiatowym stanowi poważne zagrożenie dla skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej. Zwiększenie efektywności podejmowanych działań jest możliwe tylko w przypadku kompleksowego spojrzenia na problem przemocy i podjęcia systemowych rozwiązań, dzięki którym rodzina uzyska potrzebną pomoc. Interdyscyplinarne oddziaływania na rodzinę uwikłaną w przemoc mogą pomóc powrócić do prawidłowego wypełniania ról społecznych, odzyskania wewnętrznego spokoju i poczucia sprawczości.

Na obszarze Gminy Miasta Dębica działają instytucje wspierające osoby dotknięte przemocą:

- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy** – celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie mogą sobie poradzić samodzielnie, wykorzystując swoje prawa, zasoby i możliwości.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, gminy są zobowiązane do wdrożenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który obejmuje między innymi: przygotowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób nią dotkniętych, świadczenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy, zwłaszcza poprzez działania edukacyjne, zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób doświadczających przemocy, a także powoływanie zespołów interdyscyplinarnych.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

- Zespół interdyscyplinarny odpowiada za koordynację działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym: rozpoznawanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą lub interwencji w środowiskach, gdzie przemoc już występuje, propagowanie informacji o dostępnych instytucjach i formach pomocy w społeczności lokalnej oraz inicjowanie działań skierowanych wobec osób stosujących przemoc. Zespół interdyscyplinarny powołuje **grupy diagnostyczno – pomocowe**, w których działania podejmuje pracownik socjalny wraz z policjantem dzielnicowym. Pracownik socjalny w sytuacjach związanych z przemocą domową koncentruje się na monitorowaniu sytuacji w rodzinie i wsparciu osoby pokrzywdzonej. Informuje o dostępnych formach wsparcia – pomocy materialnej, psychologicznej i prawnej. Ponadto nawiązuje współpracę z innymi instytucjami i służbami, takimi jak policja, ośrodki interwencji kryzysowej, placówki ochrony zdrowia, sądy czy szkoły, w celu skutecznego wsparcia rodziny. Działania funkcjonariusza policji wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej mają na celu zarówno zapobieganie dalszym aktom przemocy, jak i uświadamianie sprawcy o konsekwencjach karnych jego czynów. Policjant może podejmować działania prewencyjne, takie jak częstsze kontrole sytuacji rodzinnej, zwłaszcza w przypadku, gdy istnieje ryzyko powrotu do stosowania przemocy, ponadto ma możliwość zastosowania środków zapobiegawczych wobec sprawców takich jak nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania, zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej lub inne środki mające na celu ochronę osoby doznającej przemocy. Funkcjonariusz policji działając w ramach prewencji ma również możliwość zobowiązania i motywowania sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych. Członkowie grupy diagnostyczno – pomocowej mają możliwość intensyfikacji swoich działań poprzez

poszerzenie składu grupy o dodatkowych specjalistów: psychologów, pedagogów, wychowawców, asystentów rodziny czy też terapeutów. Zakończenie Niebieskiej Karty nie prowadzi do rozwiązania pracy grupy diagnostyczno – pomocowej, gdyż jej członkowie nadal kontynuują monitorowanie sytuacji osób objętych procedurą przez okres dziewięciu miesięcy.

- **Komenda Powiatowa Policji w Dębicy** – instytucja działająca całodobowo, do obowiązków policji należą: ochrona życia i zdrowia obywateli, zapewnianie bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie oraz organizowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przestępczości, wykroczeniom i zjawiskom kryminogennym, a także współpraca w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi oraz organizacjami społecznymi. Policja zajmuje się również wykrywaniem przestępstw i wykroczeń, ściganiem ich sprawców oraz podejmowaniem interwencji w przypadkach występowania przemocy domowej, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej doraźnego bezpieczeństwa, prowadzenie działań prewencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
- **Ochrona zdrowia** – Szpital Powiatowy, Szpital Psychiatryczny, Poradnie – zadania ochrony zdrowia obejmują: świadczenie podstawowej opieki medycznej oraz przeprowadzenie rozmowy pozwalającej na zidentyfikowanie przemocy domowej i skierowanie osoby poszkodowanej do odpowiednich instytucji, gdzie może otrzymać wsparcie, wydanie zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach i poinformowanie osoby pokrzywdzonej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji. powiadomienie organów ścigania czy uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa.
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej z hostelem**, realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności: prowadzi specjalistyczne poradnictwo, udziela informacji o prawach i uprawnieniach, prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- **Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna** udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a ich opiekunom wsparcia psychologiczno – pedagogicznego związanego z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Wspomaga przedszkola, szkoły i placówki wychowawczo – oświatowe w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.
- **Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem** – podmiot świadczący pomoc z Funduszu Sprawiedliwości. Wszystkie osoby pokrzywdzone przemocą domową mogą skorzystać z pomocy oferowanej przez Fundusz Sprawiedliwości. Osoby pokrzywdzone

przestępstwem, świadkowie mają zapewnioną natychmiastową i bezpłatną: pomoc prawną, psychologiczną i materialną.

- **Sąd Rejonowy w Dębicy** – kuratorzy sądowi działający przy sądzie rejonowym prowadzą postępowania wykonawcze wobec osób stosujących przemoc, skazanych na kary nieizolacyjne, a także sprawują nadzór nad rodzinami, w których występuje przemoc w postaci zaniedbania.
- **Prokuratura Rejonowa w Dębicy** – ma obowiązek wszczęcia postępowania przygotowawczego, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, w celu ustalenia, czy rzeczywiście doszło do jego popełnienia.

VI. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MIASTA DĘBICA.

VI.1 Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Miasto Dębica w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Miasto Dębica położone jest na zachodnich krańcach województwa podkarpackiego. Odległość od miasta wojewódzkiego Rzeszowa – stolicy województwa – wynosi 46 km². Dębica jest to miasto liczące ponad 43 tysiące mieszkańców, pełniące rolę istotnego ośrodka administracyjnego i przemysłowego. Jako miasto powiatowe stanowi lokalne centrum edukacji, kultury i sportu. Znajduje się tu powiatowe szkolnictwo średnie, a także dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i przedszkoli. Miasto dysponuje także rozbudowanym systemem pomocy społecznej, obejmującym instytucje, placówki i programy skierowane do osób bezrobotnych, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, bezdomnych, rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz tych zagrożonych wykluczeniem społecznym lub marginalizacją.

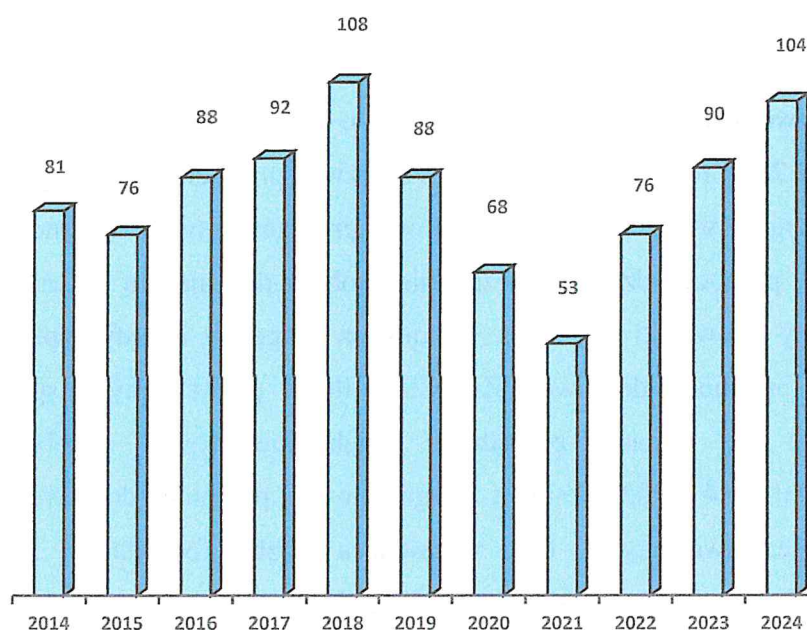
W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Analiza problemu przemocy w mieście Dębica została oparta o sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2011 – 2015 i 2016 – 2024, sprawozdawczości Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i diagnozy zjawiska przemocy w mieście Dębica sporządzonej w ramach ankiet dotyczących skali zjawiska przemocy domowej w rodzinach, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz prowadzenia działań pomocowych wobec osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy, a także działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Ze względu na specyfikę przemocy oszacowanie skali zjawiska nie jest łatwym zadaniem, trudno jednoznacznie określić liczbę osób doświadczających przemocy, ponieważ jest zjawiskiem pozostającym nierzadko w ukryciu, ze względu na skłonność do traktowania spraw rodziny jako problemów wyłącznie prywatnych i niepodlegających ingerencji zewnętrznej. Jest też kwestią wstydliwą i stygmatyzującą uwikłane w nią osoby, paradoksalnie zwłaszcza osoby doświadczające przemocy. Z tego też względu część przypadków przemocy w rodzinach pozostaje nieujawniona. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku położyła nacisk na rozwój profilaktyki – programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy domowej oraz programy psychologiczno – terapeutyczne – rozszerzyła formy pomocy udzielanej bezpłatnie osobom doznającym przemocy domowej oraz nałożyła na gminy obowiązki tworzenia w gminach zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” zaobserwować należy, iż na przestrzeni lat 2014 – 2024 problem zdiagnozowanej przemocy domowej w Gminie Miasto Dębica nasila się. Świadczy o tym wzrastająca liczba formularzy „Niebieskich Kart” przekazanych do Przewodniczącej Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, wszczętych przez przedstawicieli instytucji uprawnionych do ich wypełnienia. W latach 2014–2024 do Przewodniczącej Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 1028 Niebieskich Kart do 30.11.2024 r. Można zauważyć, że tendencja wzrostowa zarejestrowanych Niebieskich Kart występuje od 2016 roku. W 2018 roku wystąpił najwyższy odsetek (108 Niebieskich Kart) zarejestrowanych przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny. Na przestrzeni 2021– 2024 r. możemy stwierdzić, że liczba Niebieskich Kart wzrasta.

Liczbę Niebieskich Kart zarejestrowanych przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej na terenie Miasta Dębica od 2014 r. do 2024 r. przedstawia wykres 1.

Wykres 1:

Niebieskie Karty zarejestrowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy na przestrzeni lat 2014–2024

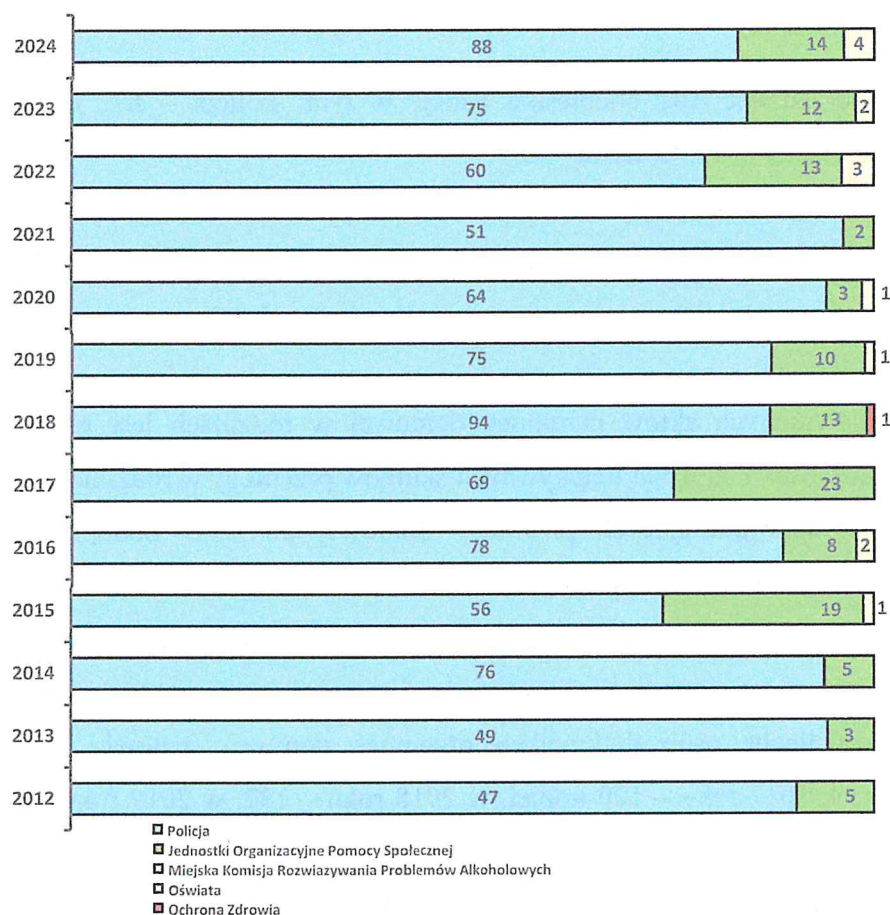
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Obowiązek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”, w sytuacji powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, spoczywa na przedstawicielach policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia oraz przedstawicieli instytucji pozarządowych.

Liczbę sporządzonych Niebieskich Kart przedstawia wykres 2.

Wykres 2:

Niebieskie Karty założone przez uprawnione instytucje na przestrzeni lat 2012-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy.

Z powyższego wykresu wynika, że – w 2014 roku sporządzono 81 Niebieskich Kart, w tym: Policja – 76, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 5, Ochrona Zdrowia – 1. W 2015 roku do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło ogółem 76 Niebieskich Kart w tym: Policja – 56, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 19, Oświata – 1. W 2016 roku sporządzono 88 Niebieskich Kart, w tym: Policja - 78, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 8, Oświata – 2. W 2017 roku zostało sporządzone 92 Niebieskie Karty w tym: Policja – 69, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 23. W 2018 roku zostało sporządzone 108 Niebieskich Kart w tym: Policja – 94, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 13, Ochrona Zdrowia – 1. W 2019 roku zostało sporządzone 88 Niebieskich Kart w tym: Policja – 75, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 10, Ochrona Zdrowia – 1, Oświata – 2. W 2020 roku sporządzono 68 Niebieskich Kart, w tym: Policja – 64, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 3, Oświata – 1. W 2021 roku sporządzono 53 Niebieskie Karty w tym:

Policja – 75, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 2. W 2022 roku sporządzono 76 Niebieskich Kart, w tym: Policja – 60, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 13, Oświata – 3. W 2023 roku do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło ogółem 90 Niebieskich Kart w tym: Policja – 75, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 13, Oświata – 2.

Do grudnia 2024 roku sporządzono 102 Niebieskie Karty, w tym: Policja – 87, Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 11, Oświata – 4.

Analizując powyższy wykres możemy zauważyć, że funkcjonariusze Policji sporządzają największą ilość Niebieskich i odgrywają znaczącą rolę w walce z przemocą, ponieważ Policja jako jedyna instytucja może interweniować przez całą dobę. Kolejną grupę stanowią przedstawiciele pomocy społecznej.

Zwiększająca się liczba ujawnionych aktów przemocy domowej w rodzinach jest wynikiem wzrostu świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków przemocy w rodzinie, wzrost zaufania świadków i osób doświadczających przemocy domowej do służb podejmujących interwencję w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

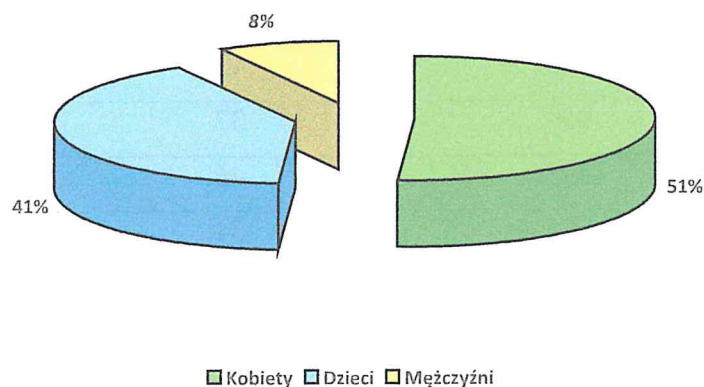
Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym towarzyszącym ludziom od początku istnienia instytucji rodziny. Na przestrzeni lat różna była akceptowalność tego zjawiska, natomiast nie ma wątpliwości, że największą liczbę osób dotkniętych przemocą domową stanowią kobiety. W 2016 roku – 115 kobiet, w 2017 roku – 120 kobiet, w 2018 roku – 137, w 2019 roku – 106, w 2020 – 82, w 2021 – 74, w 2022 – 62, w 2023 – 94, w 2024 – 86.

Kolejną grupą, która jest świadkami i doświadcza przemocy domowej są dzieci. W 2016 roku – 92 dzieci, w 2017 roku – 99 dzieci, w 2018 roku – 123 dzieci, w 2019 roku – 105 dzieci, w 2020 – 103, w 2021 – 69, w 2022 – 74, w 2023 – 108, w 2024 – 74. Marginalną grupę wśród osób doznających przemocy domowej stanowią mężczyźni: w 2016 roku – 18 mężczyzn, w 2017 roku – 7 mężczyzn, w 2018 roku – 12 mężczyzn, w 2019 roku – 6 mężczyzn, w 2020 roku – 7 mężczyzn, w 2021 roku – 7 mężczyzn, w 2022 roku – 2 mężczyzn, w 2023 roku – 4 mężczyzn, w 2024 – 8.

Analizę tego zjawiska przedstawia wykres 3.

Wykres nr 3

Liczba kobiet, mężczyzn i dzieci poszkodowanych w wyniku przemocy domowej w okresie 2016 – 2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy.

Zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej w rodzinach realizowane jest poprzez zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa przez szybką i skuteczną interwencję służb do tego uprawnionych oraz podjęcie czynności, które zabezpieczają ofiarę przed jej dalszym krzywdzeniem np.: odseparowanie osoby krzywdzonej od sprawcy przemocy, uniemożliwienie mu korzystania z wspólnie zajmowanego mieszkania, wprowadzenie środków zapobiegawczych w formie nakazu opuszczenia zajmowanego lokalu oraz zakazu kontaktowania i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej, dozór Policji.

Przemoc domowa jest złożonym zjawiskiem a dokładny pomiar jego skali zarówno na świecie jak i w Polsce nie jest możliwy. Dzieje się tak z kilku powodów: oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, najczęściej bywa ona ukrywana w „czterech ścianach”, dodatkowo przemoc kamuflowana bywa innymi problemami rodzinnymi. Można jednak próbować oszacować skalę zjawiska przemocy domowej za pomocą dostępnych źródeł informacji.

Na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Dębicy poniższa tabela przedstawia liczbę wszczętych postępowań z art. 207 Kodeksu Karnego oraz liczby izolacji osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej.

Tabela nr 1.

Liczba interwencji domowych i zatrzymanych sprawców przemocy domowej w latach 2016 – 2023.

ROK	LICZBA INTERWENCJI DOMOWYCH	LICZBA ZATRZYMANYCH SPRAWCÓW	W TYM DO WYTRZEŻWIENIA
2016	255	42	24
2017	459	37	26
2018	598	46	31
2019	595	34	21
2020	611	17	12
2021	529	15	8
2022	537	20	10
2023	539	22	12

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Dębicy opracowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Dębicy wynika, że 2016 roku było 255 interwencji domowych. 51 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, a 42 sprawców przemocy w rodzinie zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 24.

Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 38 przypadkach, w tym 13 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 9 osobach nadużywających alkoholu.

W 2017 roku było 459 interwencji domowych. 39 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, a 37 sprawców przemocy w rodzinie zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 26.

Postępowania z art.207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 30 przypadkach, w tym 11 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 9 osobach nadużywających alkoholu.

W 2018 roku było 598 interwencji domowych. 59 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, a 46 sprawców przemocy w rodzinie zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 31.

Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 46 przypadkach, w tym 12 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 17 osobach nadużywających alkoholu.

W 2019 roku było 595 interwencji domowych. 48 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, 34 sprawców przemocy domowej zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 21.

Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego § 1 prowadzone było w 58 przypadkach, w tym 16 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 15 osobach nadużywających alkoholu.

W 2020 roku było 611 interwencji domowych. 33 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, 17 sprawców przemocy domowej zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 12. Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 48 przypadkach, w tym 10 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 12 osobach nadużywających alkoholu

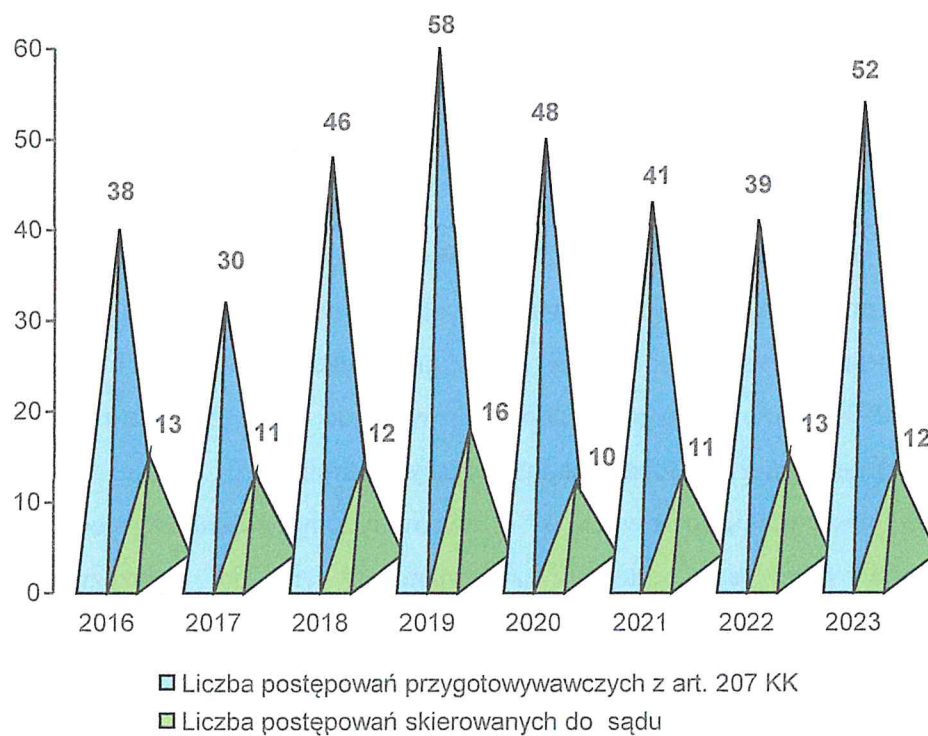
W 2021 roku było 529 interwencji domowych. 26 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, 15 sprawców przemocy domowej zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 8. Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 41 przypadkach, w tym 11 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 13 osobach nadużywających alkoholu.

W 2022 roku było 537 interwencji domowych. 32 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, 20 sprawców przemocy domowej zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 10. Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 39 przypadkach, w tym 13 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy została powiadomiona o 14 osobach nadużywających alkoholu.

W 2023 roku było 539 interwencji domowych. 32 sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu, 22 sprawców przemocy domowej zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 12. Postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego prowadzone było w 52 przypadkach, w tym 12 postępowań prowadzonych z art. 207 Kodeksu Karnego zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy i Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powiadomiona o 13 osobach nadużywających alkoholu.

Wykres nr 4.

Liczba postępowań przygotowawczych i skierowanych do sądu w związku z przemocą domową w latach 2016 – 2023.

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Dębicy opracowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy.

Dane Komendy Powiatowej Policji w Dębicy za okres od 2016 do 2023 roku o liczbie interwencji domowych związanych z przemocą domową w rodzinach wskazują na tendencję wzrostową. Powyższe informacje ujawniają także utrwaloną korelację między nadużywaniem alkoholu a przemocą. Praktycznie każda z osób będących pod wpływem alkoholu została zatrzymana do wytrzeźwienia. Trudno jest w jednoznaczny sposób określić wielkość zjawiska przemocy na terenie miasta Dębica w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie. Przedstawione dane liczbowe dotyczą zjawiska przemocy, często łączą się z bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i nie odzwierciedlają w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat wstydlivy i często zatajany, aż do chwili wystąpienia sytuacji drastycznej i ewidentnej, bezpośredniej przemocy fizycznej. Zgłoszenie do odpowiednich służb o niepokojących zjawiskach w rodzinie związane jest z coraz większą wrażliwością i świadomością społeczną co pozytywnie rokuje na przyszłość.

Miejska Komisja do spraw Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy w latach 2022 – 2024 realizowała szereg działań ukierunkowanych na wsparcie osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin, a także na przeciwdziałanie przemocy domowej. Jej podstawowym zadaniem jest działalność w ramach profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień oraz wspierania społecznej integracji osób dotkniętych problemem uzależnienia. Poniższa tabela przedstawia liczbę wniosków przyjętych do Komisji w latach 2022 – 2024.

Tabela nr 2.

Liczba skierowanych wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy w latach 2022 – 2024.

ROK	LICZBA SKIEROWANYCH WNIOSKÓW DO MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
2022	42
2023	28
2024	25

Źródło: Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy opracowane przez Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy

VII. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

MOCNE STRONY (wewnętrzne pozytywne – to specjalne walory odróżniające nas od innych działających w tym samym sektorze, ich źródłem może być potencjał materialny, osobowy, instytucjonalny)	SŁABE STRONY (wewnętrzne negatywne – są konsekwencją ograniczeń, niedostatecznych zasobów i umiejętności)
Duże doświadczenie w pracy zespołami interdyscyplinarnymi, praca interdyscyplinarna w przypadku złożonych sytuacji problemowych	Silnie utrwalone w obyczajowości zjawisko przemocy domowej, istniejące mity i stereotypy;
Przeszkolona kadra pomocy społecznej, policji, kuratorów sądowych, pedagogów, psychologów szkolnych, pracowników ochrony zdrowia w zakresie podejmowania interwencji kryzysowej, w tym wobec problemów przemocy domowej;	Trudności z rozpoznawaniem zjawiska przemocy domowej, mylenie konfliktów w rodzinie, w sąsiedztwie, problemów przestępczości z problemem przemocy;
Dobrze rozwinięta sieć instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie i dobrze rozpoznane przez lokalne środowisko;	Brak koordynacji w przepływie informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami;
Wypracowane procedury interweniowania w sytuacji przemocy domowej i stosowanie procedury „Niebieskie Karty”;	Niskie zaangażowanie systemu ochrony zdrowia w realizację procedury „Niebieskie Karty”; pomiędzy poszczególnymi instytucjami;
Realizowanie programów, projektów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;	Trudności w odseparowaniu osób stosujących przemoc od osób doświadczających przemoc;
Istnienie dotychczasowych rozwiązań i miejsc oferujących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej m.in. przyjazne pokoje przesłuchań, gabinety pomocy terapeutycznej, a także sprawcom w tym programy korekcyjno – edukacyjne oraz psychologiczno – terapeutyczne.	Niewystarczające środki finansowe na specjalistyczne szkolenia dla poszczególnych grup zawodowych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy, postępowania z osobą doznającą przemocy i sprawcą przemocy domowej oraz szkoleń interdyscyplinarnych, supervizje dla kadr;
Ośrodek Interwencji Kryzysowej posiadający hostel na 6 osób reagujący natychmiast w sytuacji zgłoszenia przemocy;	Zagrożenie wtórną wiktymizacją.
Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego i psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.	Uchylanie się i niechęć osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych i zaprzestania zachowań przemocowych.
Zjawisko przemocy domowej nagłaśniane przez media m. in. poprzez udział w kampaniach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, rodzinne pikniki profilaktyczne, inne wydarzenia lokalne związane z tematyką wsparcia i pomocy rodzinie.	Stereotypy i przekonania silnie utrwalone w obyczajowości

SZANSE (zewnątrzne pozytywne - to tendencje i zjawiska w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się dla nas bodźcem rozwoju, osłabić istnienie zagrożeń)	ZAGROŻENIA (zewnątrzne negatywne - to wszystkie czynniki, które są postrzegane jako bariery, utrudnienia, dodatkowe koszty działania, niebezpieczeństwa)
1. Prawo pozwalające rozwijać różne działania ochronne, interwencyjne, pomocowe dla wszystkich uczestników procesu – rodzin dotkniętych przemocą, osób doznających przemocy domowej, świadków i sprawców, instytucji interwencyjnych, pomocowych; 2. Krajowy, wojewódzki, powiatowy i gminny program przeciwdziałania przemocy domowej; 3. Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy domowej; 4. Ustawowy obowiązek opracowywania programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy; 5. Zmiany legislacyjne mające na celu poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz ułatwienie izolacji sprawców przemocy od osób doznających przemocy domowej; 6. Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. 7. Rosnące kompetencje wszystkich pracowników służb i instytucji zaangażowanych w pomaganie rodzinom dotkniętym przemocą domową; 8. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł w tym funduszy unijnych i budżetu państwa na realizację projektów; 9. Ogólnokrajowe kampanie i programy edukacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej; 10. Opracowanie procedur systemowej i międzyinstytucjonalnej pomocy ofiarom przemocy. 11. Widoczna zmiana postaw społecznych i stereotypów.	1. Przedłużające się w czasie procedury policyjne, prokuratorskie, sądowe, w tym alimentacyjne; 2. Niejasne uregulowania prawne; 3. Złożoność postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywania zawieszania wykonania kar; 4. Brak mieszkań adaptacyjnych dla osób, które muszą opuścić bezpieczne schronienie, a nie mają wystarczających zasobów zabezpieczających przed koniecznością powrotu do miejsca zamieszkania osoby stosującej przemoc domową; 5. Niskie nakłady finansowe na realizację wszystkich koniecznych działań związanych z realizacją programu przeciwdziałania przemocy domowej; 6. Brak psychiatry i neurologa dziecięcego; 7. Zagrożenie wypaleniem zawodowym kadry pracującej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. 8. Niska skuteczność oddziaływań na sprawcę przemocy domowej. 9. Wymiar kar nieadekwatny do popełnianych przez sprawców czynów. 10. Niska wrażliwość społeczności lokalnej na problemy społeczne. 11. Zagrożenie wypaleniem zawodowym kadry pracującej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

VIII. OBSZARY, CELE I ZADANIA PROGRAMU.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej uznano, że przemoc narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Strategicznym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025 – 2030 jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Dębica.

Z celu głównego programu wynikają cele szczegółowe, wyznaczono cztery priorytetowe obszary do realizacji, które są spójne z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030, który został opublikowany w Monitorze Polskim Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 15 listopada 2023 r.

OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁAŃ:

Obszar I: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

1. Cel szczegółowy: zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Obszar II: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową

2. Cel szczegółowy: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Obszar III: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

3. Cel szczegółowy: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Obszar IV: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

4. Cel szczegółowy: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Każde z zadań obszaru i określonych celów szczegółowych zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny działający w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy,
- Miejski Zarząd Oświaty w Dębicy (placówki oświatowe)
- Sąd Rejonowy w Dębicy,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy - Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dębicy,
- Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Ad Astram” w Dębicy,

Opisano również wskaźnik monitorowania zadań i terminy realizacji. Cele realizowane przez cały okres realizacji Programu.

OBSZAR I:

PROFILAKTYKA, DIAGNOZA SPOŁECZNA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

1.1 Kierunek działań:

Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy domowej.

Działanie:

Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy Miasta Dębica, w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.
Termin realizacji: 2025–2030.

Realizator:

- Gmina Miasto Dębica

Wskaźniki:

- Opracowanie diagnozy,
- Coroczne podsumowanie i aktualizacja oceny wdrażania Programu.

1.2 Kierunek działań:

Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy domowej.

Działanie:

Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: obalają stereotypy na temat przemocy domowej, usprawiedliwiające jej stosowanie, opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy, oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Gmina Miasto Dębica,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Sąd Rejonowy w Dębicy,
- Prokuratura Rejonowa w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy
- Kościoły w Gminie Miasto Dębica
- Stowarzyszenia w Gminie Miasto Dębica
- Lokalne media

Wskaźniki:

- liczba ogólnokrajowych i lokalnych kampanii społecznych.

1.3 Kierunek działań:

Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych.

Działanie I:

Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- *Gmina Miasto Dębica*,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Dębicy
- Organizacje pozarządowe w Gminie Miasto Dębica

Wskaźniki:

- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba programów,
- liczba osób, którym udzielono porady prawnej, psychologicznej, socjalnej.

Działanie II:

Realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy
- *Gmina Miasto Dębica*,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych programów,
- liczba uczestników programów,

1.4 Kierunek działań:

Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Działanie:

Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.
Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,

Wskaźniki:

- Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025–2030.

OBSZAR II:

OCHRONA, POMOC I WSPARCIE OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

2.1 Kierunki działań:

Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy.

Działanie I:

Koordinacja działań przez Zespół Interdyscyplinarny i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi, samorządowymi i gminnymi.
Termin realizacji: 2025–2030

Realizatorzy:

- Gmina Miasto Dębica,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,

Wskaźniki:

- Uchwała Rady Miejskiej w Dębicy,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba utworzonych grup diagnostyczno–pomocowych,
- liczba posiedzeń grup diagnostyczno–pomocowych,
- liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno–pomocowych.

Działanie II:

Powolywanie i funkcjonowanie grup diagnostyczno – pomocowych.

Termin realizacji: 2025–2030

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy

Wskaźniki:

- liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno – pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno – pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie.

Działanie III:

Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie działalności między instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Gmina Miasto Dębica,
- Organizacje pozarządowe w Gminie Miasto Dębica

Wskaźniki:

- liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Działania IV:

Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gmina Miasto Dębica,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy

Wskaźniki:

- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób, którym udzielono porady, liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej.

Działanie V:

Opracowywanie programów osłonowych oraz edukacyjnych i prowadzenie działań dotyczących zapobiegania przemocy domowej, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy

Wskaźniki:

- Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
- Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025–2030.

Działanie VI:

Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Gmina Miasto Dębica,
- Starostwo Powiatowe w Dębicy,
- Kościoły w Gminie Miasto Dębica
- Organizacje pozarządowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji,
- liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej lub grupowej,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych

Działanie VII:

Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.
Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy

Wskaźniki:

- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych.

2.2 Kierunek działań:

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.

Działanie I:

Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.
Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy
- Żandarmeria Wojskowa w Dębicy
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,
- Podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych czy grup diagnostyczno – pomocowych na terenie Gminy Miasta Dębica

Wskaźniki:

- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karta A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na poszczególne rodzaje przemocy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”.

Działanie II:

Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą dotkniętym przemocą domową pomocy w formie poradnictwa: - medycznego, - psychologicznego, - prawnego, - socjalnego, - zawodowego i rodzinnego. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.
Termin realizacji: 2025 – 2030.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Gmina Miasto Dębica,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy,
- Sąd Rejonowy w Dębicy,
- Prokuratura Rejonowa w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy.

Wskaźniki:

- liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne,
- liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej (terapeutycznej),
- liczba grup terapeutycznych,
- liczba grup wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia.

Działanie III:

Opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej.
Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Gmina Miasto Dębica,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- liczba miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w ośrodku interwencji kryzysowej,
- liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
- liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Działanie IV:

Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wzmacnianie ochrony dzieci dotkniętych przemocą domową w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art.12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
Termin realizacji: 2025–2030

Realizatorzy:

- Sąd Rejonowy w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy
- Sąd Rejonowy w Dębicy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy.

Wskaźniki:

- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań,
- liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań, liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia,
- w tym: liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 KK,
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,
- liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, przelożonych osób, które dokonały czynności

Działanie V:

Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizator:

- Gmina Miasto Dębica

Wskaźniki:

- liczba uchwał organów samorządu terytorialnego umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej,
- liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej.

2.3 Kierunek działań:

Monitoring i skuteczność działań pomocowych.

Działanie:

Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Termin realizacji: 2025 – 2030.

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy,

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.

OBSZAR III:

ODDZIAŁYWANIE NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC DOMOWĄ

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

3.1 Kierunek działań:

Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej.

Działanie:

Rozpowszechnianie informatorów przez podmioty, w podległych im pionach organizacyjnych.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Prokuratura Rejonowa w Dębicy,
- Sąd Rejonowy: Wydział Karny, Wydział Cywilny, Wydział Rodzinny i Nieletnich – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Dębicy,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy.

Wskaźniki:

- liczba przekazanych informatorów,
- umieszczenie informatorów na stronach internetowych ww. podmiotów dwa razy w roku do dnia 15 lutego i do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku.

3.2 Kierunki działań:

Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej.

Działania:

Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” poprzez uprawnione podmioty.

Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami dotkniętymi przemocą poprzez:

- zatrzymywanie osób stosujących przemoc domową w rodzinie,
- stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosujących przemoc domową środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania,
- występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, zakazie przebywania w określonych miejscach, opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Orzecznictwo sądu w szczególności:

- w zakresie prawa karnego, w odniesieniu do kar, środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,
- w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego w przedmiocie władzy rodzicielskiej,
- w zakresie prawa cywilnego w przedmiocie nakazu opuszczenia przez osobę stosującą przemoc domową lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą a także eksmisji.

Termin realizacji: 2025–2030

Realizatorzy:

- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Prokuratura Rejonowa w Dębicy,
- Sąd Rejonowy: Wydział Karny, Wydział Cywilny, Wydział Rodzinny i Nieletnich – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Dębicy
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy.

Wskaźniki:

- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, na skutek ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową poprzez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową poprzez umorzenie postępowania, liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy domowej: osądzonych, skazanych, uniewinnionych, wobec których warunkowo umorzono postępowanie karne oraz wobec których umorzono postępowanie karne,
- liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których orzeczono kary grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności,
- liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych, liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy domowej,
- liczba orzeczeń dotyczących nakazania opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, liczba eksmisji z uwagi na przemoc domową,
- liczba złożonych do sądu cywilnego wniosków zobowiązanie wspólnie zamieszkującego mieszkanie członka rodziny do opuszczenia mieszkania, liczba orzeczeń zobowiązujących członka rodziny do opuszczenia mieszkania.

3.3 Kierunki działań:

Interwениowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Działanie I:

Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Grupy Diagnostyczno – Pomocowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Żandarmeria Wojskowej w Dębicy,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,
- Prokuratura Rejonowa w Dębicy,

Wskaźniki:

- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”, liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.

Działanie II:

Współpraca służb i podejmowanie działań w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Sąd Rejonowy w Dębicy,
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej w Dębicy,
- Prokuratura Rejonowa w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy

Wskaźniki:

- liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy),
- liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych na podstawie art. 72 § 1 pkt 6b Kk,
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy domowej,
- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.

3.4 Kierunki działań:

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej.

Działanie:

Kierowanie osoby stosującej przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy.

Wskaźniki:

- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutyczne.

OBSZAR IV:

PODNIOSZENIE KOMPETENCJI, ROZWIJANIE I DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Cel: Podniesienie jakości i dostępności usług poprzez rozwijanie i zwiększenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4.1 Kierunek działań:

Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Działanie I:

Organizacja i uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach oraz superwizjach, grupach wsparcia przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Termin realizacji: 2025–2030

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Dębicy,
- Gmina Miasto Dębica,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji oraz superwizji, grup wsparcia,
- liczba osób uczestniczących,

Działanie II:

Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Termin realizacji: 2025–2030.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Gmina Miasto Dębica,
- Placówki oświatowe w Gminie Miasto Dębica,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębicy,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy,
- Komenda Powiatowa Policji w Dębicy
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy.

Wskaźniki:

- liczba osób, które skorzystały z różnych form poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Miasto Dębica, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych, pozyskanych z innych źródeł.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program jest dokumentem opracowanym przez członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Miasto Dębica oraz pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. Głównym celem jest wszechstronność i wieloaspektowość działań skoncentrowanych na wspieraniu i ochronie osób dotkniętych przemocą domową, edukacji oraz pomocy w zmianie zachowań osób stosujących przemoc. Obejmuje również kształcenie pracowników instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, jak również szeroko pojętą edukację lokalnych społeczności oraz całego społeczeństwa. Zakłada się, że zadania realizowane w ramach programu, doprowadzą do ograniczenia skali tego zjawiska w Mieście Dębica, poprzez:

- Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - 1. podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy,
 - 2. uwrażliwienie społeczności i zwiększenie wiedzy na temat przemocy domowej,
 - 3. podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod i kompetencji wychowawczych,
 - 4. rozpowszechnianie wiedzy wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych na temat przemocy domowej,
 - 5. nabycie umiejętności porozumiewania się bez przemocy,
- Zwiększenie dostępu i usprawnienie systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą domową:
 - a. wzrost świadomości osób uwięzionych w przemoc domową,
 - b. nabycie wiedzy o możliwościach i formach pomocy oraz instytucjach zajmujących się profesjonalnie pomocą osobom uwięzionym w przemoc,
 - c. zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy,
- Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc:
 - 1. większy udział osób stosujących przemoc w programach korekcyjno – edukacyjnych,
 - 2. zmiana postaw osób stosujących przemoc,

3. spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- Wzrost umiejętności i kompetencji kadr pomocy społecznej i innych współpracujących przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej:
 1. wzrost dostępu do różnych form wsparcia dla osób zajmujących się problematyką przemocy domowej celem przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu poprzez szkolenia i superwizje,
 2. działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

XI. MONITORING

Celem monitorowania Programu jest pokazanie wiarygodnych, rzetelnych informacji o stanie zaawansowanych prac, postępach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy.

Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowaniu informacji z danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań programowych. Umożliwi to bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań i jednocześnie pozwoli na wprowadzenie modyfikacji oraz dokonywanie korekt w sytuacji pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

Zagadnienia poddane monitoringowi:

Monitoring kierunków działań oraz weryfikacja rezultatów monitoringu:

- 1) które zadania za rok poprzedni zostały zrealizowane zgodnie z założeniami programu w poszczególnych obszarach.
- 2) które zadania za rok poprzedni nie zostały zrealizowane wraz z podaniem przyczyny.
- 3) opóźnienia w realizacji zadania wraz z podaniem powodu realizacji bądź przyczynami nie rozpoczęcia realizacji.
- 4) czy istnieją nowe zadania do zrealizowania w ramach umieszczenia w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025 – 2030.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z instytucji, podmiotów zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrażanie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, które będą przekazywane do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do dnia 31 stycznia każdego roku.

Informacja dotycząca realizacji Programu oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy. Wnioski z monitoringu i rekomendacji w formie sprawozdania będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Programu. Sprawozdanie z monitoringu będzie sporządzane do dnia 31 marca każdego roku i przedkładane Radzie Miejskiej przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy.

XII. EWALUACJA.

Koordynatorem Programu i podmiotem odpowiedzialnym za jego ewaluację jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy. Za bezpośrednią realizację celów szczegółowych odpowiedzialne są instytucje realizujące statutowo działania w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemu przemocy domowej, w tym wchodzące w skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy realizowany będzie w okresie od 2025 r. do 2030r. W 2030 r. planowana jest ewaluacja podjętych działań. Ewaluacja ma na celu ocenę wdrożenia Programu pod kątem adekwatności podejmowanych działań i ich efektywności, a także dostarczenie danych do nowelizacji i opracowania Programu na kolejne lata.

Ewaluacja Programu służyć będzie ocenie skuteczności podejmowanych działań oraz osiągniętych rezultatów. Ewaluacja będzie oparta o następujące kryteria:

- trafność – stopień zidentyfikowania potrzeb odbiorców,
- skuteczność – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów,
- efektywność – stopień wykorzystania dostępnych zasobów przy minimalizacji kosztów i wysiłków,
- użyteczność – stopień przydatności Programu dla odbiorców,
- trwałość – stopień osiągnięcia celów programu i odpowiedzi na potrzeby odbiorców.

Ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona na koniec jego realizacji w oparciu o dane i dokumenty uzyskane w procesie monitoringu oraz inne źródła danych – raporty, wynikające z połączenia metod badawczych, aby zwiększyć obiektywizm i rzetelność pozyskanych informacji.

Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom, oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się sytuacją społeczno – ekonomiczną oraz potrzebami Miasta Dębica.

XIII. ZAKOŃCZENIE

W celu dalszego sprawnego działania istotna jest współpraca wszystkich instytucji, których zadaniem jest pomoc i wsparcie rodzin. Weryfikacja zdarzeń, pełny obraz sytuacji rodziny i realna pomoc jest możliwa przy bezpośrednim spotkaniu z osobą, rodziną. Jednak najistotniejsze jest wsparcie i dobro rodziny dlatego tak ważna jest współpraca i zaangażowanie wszystkich podmiotów działających na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową zamieszkałych na terenie Miasta Dębica. Podejmowane są liczne działania profilaktyczne – edukacyjne oraz szkoleniowe, skierowane bezpośrednio do mieszkańców, jak i do specjalistów. Instytucje i podmioty starają się maksymalnie wspierać osoby i rodziny będące w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób najsłabszych, w tym dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami i starszych. Świadomość zarówno osób doznających przemocy domowej, jak i sprawców przemocy domowej, że mogą zwrócić się po pomoc i ją uzyskać jest niezwykle ważnym czynnikiem przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie. Wspólne działania mają większą szansę skutecznej realizacji.

Od 2011 roku w Gminie Miasto Dębica budujemy system przeciwdziałania domowej oparty na znowelizowanych ustawach, nowych rozporządzeniach i wytycznych. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno – Pomocowych odbywa się przy bezpłatnym zaangażowaniu wielu osób. Analizując pracę Zespołu należy też podkreślić, że obecne interdyscyplinarne podejście do opisywanego zagadnienia jest bardzo skuteczną metodą działania. Umożliwia pracę w Zespołach, w których działa wiele instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej co wpływa na szybkość i skuteczność podejmowanych działań. Jak wynika z przeprowadzonej analizy skuteczności i lokalnych czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową w rodzinach na terenie Gminy Miasta Dębicy prowadzonych jest wiele działań zmierzających do zwiększenia skuteczności pomocy na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczenia skali zjawiska przemocy. Działania te mają charakter profesjonalny, ciągły, długotrwały i przynoszą pozytywne efekty.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie zmiany załącznika do uchwały nr XIV/140/2025 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 13 lutego 2025 r w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025-2030.

Na podstawie art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.Dz.U.2024 poz.1673) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy.

Dnia 13 lutego 2025 r. Rada Miejska w Dębicy uchwaliła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Dębicy na lata 2025-2030, zwany dalej "Programem,,,", stanowiący załącznik do uchwały. W załączniku zwanym "Programem,,", zostały doprecyzowane podmioty odpowiedzialne za realizację zadań i ich nadzorowanie.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Z-ca DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dębicy
mgr Anna Sozańska

